

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I SKUPU, MINISTRA ROLNICTWA
I PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI**

z dnia 31 grudnia 1960 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w młynach, wylwórniach pasz i w spichrzach zbożowych.

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) zarządza się, co następuje:

Rozdział I.**Przepisy wstępne.**

§ 1. 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w młynach, spichrzach zbożowych i wylwórniach pasz.

2. Określenie „zakłady” użyte w dalszej treści niniejszego rozporządzenia oznacza zakłady wymienione w ust. 1.

3. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w wiatrakach i zakładach wyłącznie śrutujących zboże.

Rozdział II.**Budynki i pomieszczenia pracy.**

§ 2. 1. Ściany pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i pomieszczeń pomocniczych powinny być gładkie i dawać się łatwo oczyszczać z pyłu.

2. Ściany w pomieszczeniach płuczek powinny być pokryte do wysokości co najmniej 2 m od poziomu podłogi materiałem nienasiąkliwym.

§ 3. Jeżeli względy techniczne nie pozwalają na ułożenie podłogi na całej powierzchni stropu, należy w odległości 0,1 m od krawędzi podłogi ustawić na całej długości poręcz ochronną o wysokości 1,10 m z listwą poziomą w połowie wysokości oraz listwą krawężnikową nad podłogą o szerokości 0,15 m.

§ 4. Zabrania się układania blach na podłodze w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynach.

§ 5. Dla ochrony podłogi przed zniszczeniem wózki używane do transportu powinny posiadać koła ogumione.

§ 6. 1. Drzwi pomiędzy pomieszczeniami produkcyjnymi lub magazynowymi powinny zamykać się samoczynnie. Drzwi te powinny być wykonane z materiału ognioodpornego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy zakładów znajdujących się w budynkach drewnianych.

§ 7. W pomieszczeniach, w których znajdują się pracownicy, zabrania się zamykania drzwi z zewnątrz w sposób uniemożliwiający ich otwarcie od wewnątrz.

§ 8. W pomieszczeniach produkcyjnych oraz na klatkach schodowych i parapetach okien zabrania się układania, przechowywania lub gromadzenia jakichkolwiek przedmiotów, surowców i ich produktów.

§ 9. Wejście na pomost powinno odbywać się po schodach lub przy użyciu stałych drabin.

§ 10. Szerokość pomostu stałego służącego do obsługi urządzeń technicznych nie powinna być mniejsza niż 0,75 m.

§ 11. Zagłębienia i otwory w stropach, jak np. przy koszach zasypowych, stopach przenośników, studzienkach itp., powinny być przykryte dostatecznie mocnymi rusztami ochronnymi lub pokrywami, a jeżeli warunki techniczne na to nie pozwalają, należy przy tych zagłębieniach ustawić poręcze ochronne.

Ogrzewanie pomieszczeń.

§ 12. Pomieszczenia pracy w zakładzie powinny być tak wykonane i uszczelnione, aby nie następowało zbyt raptowne lub nadmierne oziębienie tych pomieszczeń.

§ 13. 1. Pomieszczenia pracy w młynie i wylwórnii pasz mogą być ogrzewane tylko przy pomocy centralnego ogrzewania.

2. W zakładach nie posiadających centralnego ogrzewania należy wydzielić przynajmniej jedno pomieszczenie ogrzewane w porze zimowej do temperatury 18°C, w którym pracownicy mogliby się ogrzać w czasie mrozów. W pomieszczeniu tym powinno znajdować się urządzenie do podgrzewania posiłków.

Wentylacja.

§ 14. Stężenie pyłu zbożowego lub mącznego w powietrzu pomieszczeń pracy nie powinno przekraczać dopuszczalnych norm.

§ 15. 1. Oczyszczanie worków powinno odbywać się mechanicznie w specjalnych pomieszczeniach oddzielonych od pomieszczeń produkcyjnych.

2. Pomieszczenia przeznaczone do czyszczenia worków powinny posiadać urządzenia wentylacyjne do usuwania pyłu z miejsca jego powstawania.

3. Naprawa worków powinna się odbywać w oddzielnym pomieszczeniu.

4. Worki przeznaczone do naprawy powinny być uprzednio oczyszczone z pyłu. Worki, które były poddawane dezynsekcji środkami chemicznymi, powinny być uprzednio dokładnie przewietrzone.

Oświetlenie sztuczne.

§ 16. Jeżeli względy produkcyjne wymagają zamalowania szyb dla zmniejszenia intensywności promieniowania naturalnego, wówczas w czasie pracy w tym pomieszczeniu oświetlenie naturalne należy uzupełnić oświetleniem sztucznym.

§ 17. 1. Żarówki w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynach powinny być umieszczone w oprawkach wykonanych z masy izolacyjnej, np. porcelany itp.

2. Żarówki powinny być osłonięte pyłoszczelnie kloszami ochronnymi, a w silowniach gazogeneratorowych gazoszczelnie.

3. W miejscach, w których zachodzi niebezpieczeństwo stłuczenia, klosz należy osłonić siatką ochronną.

§ 18. 1. Punkty świetlne powinny być stale utrzymywane w czystości.

2. Czyszczenie żarówek i kloszy powinno odbywać się po wyłączeniu prądu.

§ 19. W punktach świetlnych, w których na skutek drgań i wstrząsów następuje częste przepalanie się żarówek, zawieszenie punktu świetlnego powinno być wykonane w sposób elastyczny.

§ 20. 1. W zakładach posiadających własne źródło energii napędowej powinna być zainstalowana prądnica dla zapasowego zasilania sieci oświetleniowej na wypadek wyłączenia dopływu prądu ze źródła obcego.

2. W zakładach posiadających własne źródło energii elektrycznej dla światła należy zainstalować urządzenie do automatycznego przełączania oświetlenia ze źródła obcego.

§ 21. 1. Oświetlanie komór zbożowych, mącznych i otrębowych oraz silosów w wytwórniach pasz powinno się odbywać tylko przy pomocy lamp stałych, umieszczonych na zewnątrz komory za hermetycznym oszkleniem.

2. Zabrania się używania w komorach elektrycznych lamp przenośnych.

3. Do czasu zainstalowania oświetlenia, o którym mowa w ust. 1, dopuszczalne jest używanie w komorach kieszonkowych lamp elektrycznych o napięciu do 6 V.

Rozdział III.

Urządzenia techniczne.

Pędnie.

§ 22. W zakładach istniejących, w których pozwala na to wysokość pomieszczenia, wały transmisyjne oraz przystawki o niskim zawieszeniu należy przebudować i umieścić je na wysokości co najmniej 2 m nad poziomem podłogi.

§ 23. Wał główny powinien posiadać takie urządzenia, które by pozwalały na wyłączanie poszczególnych działów zakładu (czyszczarnia, młyn, magazyn itp.).

§ 24. Na każdym piętrze budynku w zakładzie o napędzie elektrycznym powinny być umieszczone wyłączniki prądu pozwalające na natychmiastowe zatrzymanie ruchu silnika głównego.

§ 25. Przejście między ścianą a wystającym elementem podni (wieńcem koła pasowego) nie może być węższe niż 1,0 m.

§ 26. 1. W razie stwierdzenia, że pędnia wykazuje wady techniczne powodujące np. spadanie pasów itp., należy ją niezwłocznie zatrzymać i wady usunąć.

2. Dla samoczynnego usuwania pyłu osiadającego na wale transmisyjnym należy stosować krążki samościerające.

§ 27. 1. Do nakładania i przesuwania pasów należy stosować przyrządy pomocnicze.

2. Przesuwacze pasów powinny być zaopatrzone w zapadki lub inne podobne urządzenia blokujące, które zapobiegają nieprzewidzianemu przesunięciu się pasów z koła jałowego na koło robocze.

§ 28. Nie wolno stosować nakładek na wieńiec koła pasowego dla zwiększenia jego średnicy. Nie wolno również nawijać na wał transmisyjny pasów lub przytwierdzać innych jakichkolwiek przedmiotów mających zastąpić koło pasowe.

§ 29. Drewniane koła pasowe mogą być stosowane na wale transmisyjnym, jeżeli ich szybkość obwodowa nie przekracza 5 m/sek.

§ 30. Pasy klinowe powinny być osłonięte na całej długości bez względu na ich szybkość poruszania się oraz wysokość, na której są umieszczone.

§ 31. Zabrania się łączenia pasów napędowych śrubami, a kłami tych pasów, których szerokość przekracza 50 mm.

§ 32. 1. Zabrania się smarowania pasów w ruchu.

2. Pasy wolno smarować tylko woskiem adhezyjnym.

§ 33. W pomieszczeniach, w których zachodzi możliwość wybuchu, należy przy pasach zainstalować uziemione zbieracze.

§ 34. 1. Przekładnie zębate powinny być wykonane z materiału nie powodującego hałasu, np. z tworzyw sztucznych. Przekładnie zębate żeliwne powinny być zanurzone w kąpiel olejowej.

2. Zabrania się używania kół zębatach uszkodzonych lub nadmiernie zużytych.

§ 35. Przy kołach zębatach, przy których ze względu na ich duże średnice nie można zastosować osłon, jak np. przy turbinach i kołach wodnych, należy ustawić bariery ochronne zabezpieczające pracowników przed przypadkowym zetknięciem się z tymi kołami.

Silniki spalinowe.

§ 36. Pomieszczenie silnika spalinowego powinno być oddzielone ścianami ognioodpornymi od pomieszczeń młyna.

§ 37. Silnik poruszany gazem generatorowym powinien być ustawiony w specjalnym pomieszczeniu oddzielnym od pomieszczenia generatora.

§ 38. Podłoga w maszynowni powinna być szczelna, niepalna i nienasiąkliwa.

§ 39. Stan techniczny silnika spalinowego i przewodów gazowych powinien być taki, aby zabezpieczał przed wydzielaniem się gazów do pomieszczenia.

§ 40. Czyszczenie lub naprawę przewodów gazowych bądź generatora należy dokonywać po dokładnym usunięciu z nich gazu i upewnieniu się, że nie grozi zatrucie lub wybuch.

§ 41. Garnek wydechowy dla odprowadzenia spalin powinien być umieszczony na zewnątrz maszynowni, a jego wewnętrzna objętość powinna być przynajmniej 5-krotnie większa od objętości komory tłokowej.

§ 42. Rura wydechowa powinna wystawać co najmniej 2 m ponad dolną krawędź dachu i być zaopatrzona w iskrochron.

§ 43. Zagłębienie, w którym znajduje się garnek wydechowy, należy osłonić rusztem ochronnym lub zabezpieczyć w inny skuteczny sposób.

§ 44. Paliwo płynne służące do napędu silnika spalinowego może znajdować się w pomieszczeniu maszynowni, w ilości nie większej niż 200 kg.

§ 45. Koło zamachowe przy silniku powinno być dokładnie wyważone oraz należycie zamocowane na wale. Zabrania się uruchamiania silnika, jeżeli koło zamachowe jest uszkodzone.

Turbiny i koła wodne.

§ 46. Przed komorą turbinową na kanale dopływowym powinien być ustawiony ruszt ochronny.

§ 47. Na pomoście, przy stanowisku pracownika oczyszczającego ruszt ochronny turbiny, należy ustawić poręcz ochronną o wysokości 1,10 m.

§ 48. Pomost przy zastawkach powinien mieć poręcz z obydwu stron, a jego szerokość powinna być nie mniejsza niż 0,75 m.

§ 49. W ciemnej porze doby pomosty przy rusztach i przy zastawkach powinny być dostatecznie jasno oświetlone.

§ 50. Pomosty i poręcze przy urządzeniach wodnych powinny być mocne i nie śliskie oraz zabezpieczone przed szkodliwym działaniem wpływów atmosferycznych.

§ 51. Przy kanale dopływowym i odpływowym wody z turbiny należy umieścić w miejscu widocznym napisy ostrzegawcze zabraniające kąpania się w miejscach zagrożonych.

§ 52. Przy młynie wodnym należy umieścić 2 koła rantkowe, jedno po stronie dopływu, a drugie — odpływu wody.

§ 53. Obsługę turbin wodnych, jazów, zastawek, rusztów i kół wodnych powinny wykonywać jedynie osoby dobrze wyszkolone w tym zakresie.

§ 54. Zastawki powinny być tak wykonane i utrzymywane, aby przy ich zamknięciu woda nie mogła się przedostać do turbiny lub na koła wodne.

§ 55. Urządzenia do podnoszenia i opuszczania zastawek powinny być tak wykonane, aby zastawki mogły być lekko i szybko opuszczane i podnoszone przez jednego pracownika.

§ 56. Do komory turbiny wolno wchodzić dopiero po całkowitym opuszczeniu zastawki i jej zabezpieczeniu przed przypadkowym podniesieniem oraz opróżnieniem komory z wody.

§ 57. Do wchodzenia do komory powinny służyć dostatecznie mocne i należycie przytwierdzone klamry bądź też drabina zabezpieczona przed poślizgiem.

§ 58. Zabrania się przeprowadzania jakichkolwiek prac w miejscu dopływu wody przy otwartych rusztach.

§ 59. Otwór nad komorą turbiny powinien być stale przykryty przymocowaną do podłogi uchylną pokrywą.

§ 60. Wstęp do pomieszczenia, w którym znajduje się turbina, dozwolony jest tylko osobom wyznaczonym do tej obsługi oraz innym osobom do tego upoważnionym. Przy wejściu do turbinowni należy umieścić czytelny napis o zakazie wstępu do niej osobom nie upoważnionym.

§ 61. W czasie wiosennych wylewów wód lub powodzi przy urządzeniach wodnych należy zarządzić dyżury, wyznaczając doświadczonych pracowników, których zadaniem będzie alarmowanie w razie stwierdzenia niebezpieczeństwa.

Aspiracja maszyn i urządzeń.

§ 62. W celu sprawnego przebiegu procesu technologicznego produkcji oraz poprawy warunków higienicznych w zakładach powinna być zastosowana aspiracja.

§ 63. 1. Sieć centralnej aspiracji powinna być doprowadzona do maszyn i urządzeń produkcyjnych, mogących wydzielać w czasie pracy pył do pomieszczeń.

2. Przepis w ust. 1 nie dotyczy młynów gospodarczych oraz wytwórni pasz o wydajności do 4 ton na godzinę.

§ 64. Poziome przewody rurowe urządzeń aspiracyjnych powinny posiadać szczelnie zamykane otwory przeznaczone do ich oczyszczania.

§ 65. Rękawy filtrów i odsiewaczy powinny być wykonane z materiału nie przepuszczającego pyłu do pomieszczeń.

Rozdział IV.

Magazynowanie surowca i przetworów.

§ 66. Rampy magazynowe o długości powyżej 50 m powinny mieć co 25 m bezpieczne wejścia.

§ 67. Rampy górne i pomosty podwieszane magazynów o kilku kondygnacjach powinny posiadać urządzenia zabezpieczające przed spadnięciem pracownika.

§ 68. Zboże i inne produkty powinny być magazynowane w pomieszczeniach specjalnie na ten cel przeznaczonych.

§ 69. 1. Osiadający na ścianach, podłodze, suficie i urządzeniach technicznych pył powinien być często zmiatany i usuwany poza budynek zakładu.

2. W miarę możliwości należy stosować mechaniczne odpylanie.

§ 70. Otwory nad komorami przeznaczonymi do magazynowania zboża i przetworów powinny być stale zabezpieczone rusztami ochronnymi, a nad rusztami powinny znajdować się umocowane pokrywy.

§ 71. Zabrania się wchodzenia do komór przeznaczonych na składowanie surowców lub przetworów przed ich należytym wywietrzeniem.

§ 72. Przy opuszczaniu pracownika do komory należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) siodelko powinno być przymocowane do liny stalowej wielożyłowej o średnicy nie mniejszej niż 10 mm; drugi koniec liny powinien być przytwierdzony do bębna wciągarki, zaopatrzonej w zapadkę, hamulec automatyczny i hamulec ręczny;
- 2) opuszczanie pracownika powinno odbywać się powoli;
- 3) pracownik opuszczający się do komory powinien mieć na sobie pas ochronny z karabinczykiem przypiętym do linki nośnej;
- 4) zabrania się pracownikom schodzenia z siodelka w czasie przebywania w komorze wypełnionej zbożem lub produktem;
- 5) w czasie przebywania pracownika w komorze zabrania się wsiadywania do komory zboża lub przetworów; otwór górny komory powinien być stale otwarty, natomiast zasuwą znajdującą się nad dolnym przenośnikiem powinna być zamknięta przed opuszczeniem pracownika do komory;
- 6) w czasie przebywania pracownika w komorze, nad komorą powinni znajdować się dwaj robotnicy, jeden, który obsługuje wciągarkę, i drugi, który trzyma stale napiętą linkę sygnalizacyjną prowadzącą do pracownika znajdującego się w komorze;
- 7) przed przystąpieniem do prac w komorze mieszarki mieszadło powinno być wyłączone z ruchu, a przesuwacz pasa przy mieszadle powinien być zablokowany dla uniknięcia samowłączenia się napędu;
- 8) na wyłączniku mieszadła powinna być umieszczona tabliczka z napisem ostrzegawczym, zabraniającym uruchamiania mieszadła; tabliczka może być zdjęta dopiero po wyjściu pracownika z komory.

§ 73. 1. Mieszanie mąki, otrąb i paszy oraz pakowanie do worków tych produktów powinno odbywać się przy zastosowaniu mechanicznych urządzeń, jak np. mieszarek i pakarek.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy w zakresie instalacji pakarek młynów gospodarczych oraz wytwórni pasz o wydajności do 4 ton na godzinę.

§ 74. Worki układane w stosy powinny mieć jednakowe kształty, wymiary i jednakowy ciężar.

§ 75. Przy stosach wyższych niż 5 warstw należy dla wzmocnienia stosu stosować co pięć warstw przekładki podłużne i poprzeczne, np. z desek.

§ 76. Układanie worków w stosy powyżej 6 warstw powinno się odbywać przy zastosowaniu urządzeń mechanicznych.

§ 77. Transport napełnionych worków powinien odbywać się przy pomocy przenośników poziomych lub pionowych bądź też wózków z ogumionymi kołami na łożyskach tocznych.

§ 78. Wchodzenie na stos powinno odbywać się przy użyciu drabin zabezpieczonych przed poślizgiem.

§ 79. 1. Zabrania się rozwiązywania worków ułożonych w stosie dla pobierania próbek lub ściągania i wyciągania worków ze stosu. Worki należy ze stosu zdejmować.

2. Stosy należy tak budować, aby nawiązka worka skierowana była do środka stosu.

§ 80. Odległość stosów od ścian powinna wynosić co najmniej 0,75 m, a przejścia między rzędami stosów powinny wynosić co najmniej 1,0 m.

§ 81. Zabrania się opierania stosów o ściany i filary (podpory stropów).

§ 82. Jeżeli stos z workami zaczyna się przechylać, należy przystąpić niezwłocznie do jego rozebrania.

§ 83. Przejścia pomiędzy przyzmiami składowanych surowców lub przetworów oraz odległość przyzm od ścian nie powinna być mniejsza niż 0,5 m.

§ 84. Wchodzenie na przyzmy powinno się odbywać przy użyciu odpowiednich pomostów lub nalastwowanych desek o szerokości nie mniejszej niż 0,3 m.

§ 85. Zabrania się podbierania przyzm.

§ 86. Zabrania się przyjmowania zakażonych, nadpsutych lub znajdujących się w stanie rozkładu surowców paszowych.

§ 87. Komory przeznaczone do magazynowania i mieszania produktów powinny być dostatecznie mocne oraz posiadać ściany szczelne i gładkie.

§ 88. Opróżniania komór należy, tak dokonywać, aby nie następowało zawiśnięcie produktu.

§ 89. Pomost wagi dziesiętnej ustawionej przy pakarce powinien być umieszczony na jednym poziomie z podłogą.

Rozdział V.

Czyszczenie zboża.

§ 90. Zabrania się umieszczania w pomieszczeniach czyszczalni pomocniczych tablic elektrycznych oraz wyłączników elektrycznych nożowych nie okapturzonych.

§ 91. Zabrania się wchodzenia z otwartym płomieniem do czyszczalni. Zakaz ten powinien być uwidoczniony specjalnymi napisami, umieszczonymi przy wejściu do czyszczalni.

§ 92. Zabronione jest wypuszczanie bezpośrednio na podłogę oraz gromadzenie w czyszczalni odpadów z maszyn czyszczących.

§ 93. Magnesy stałe i elektromagnesy powinny być instalowane przed maszynami czyszczącymi i rozdrabniającymi, w których może nastąpić iskrzenie, oraz tam, gdzie tego wymagają względy technologiczne lub bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Rozdział VI.

Przetwórstwo.

§ 94. Samodzielną obsługę maszyn mielących można powierzać tylko wykwalifikowanym, doświadczonym pracownikom posiadającym co najmniej 2-letni staż pracy w tym zawodzie.

§ 95. Uczniowie i praktykanci w wieku powyżej 18 lat mogą w celach nauki być dopuszczeni do obsługi maszyn mielących pod warunkiem, że praca ta odbywać się będzie

pod bezpośrednim i stałym nadzorem wykwalifikowanego pracownika odpowiedzialnego za bezpieczeństwo pracy ucznia.

§ 96. Górne i dolne drzwiczki młynników powinny być stale zamknięte.

§ 97. 1. W każdym młynniku, w którym w czasie przemiału zboża lub produktów pośrednich mogłyby powstawać na wałkach mielących tzw. nalepy, należy stosować zgraniczające automatyczne.

2. Usuwanie ręczne nalepów lub innych jakichkolwiek przedmiotów z wałców podczas ich ruchu jest zabronione.

§ 98. 1. Młynniki walcowe powinny posiadać takie urządzenia, aby w razie zejścia produktów z wałków zasilających nastąpiło samoczynne wyłączenie złożenia wałców.

2. Przy starych typach młynników, które nie posiadają urządzenia do samoczynnego wyłączenia złożenia wałców, należy zainstalować sygnalizację dźwiękową.

§ 99. Nad poziomo zainstalowanymi wałcami gniotownika lub młynnika należy zastosować ruszt ochronny zapobiegający możliwości zgniecenia palców przez walce.

§ 100. Zasobniki nad młynnikami powinny być stale szczelnie zakryte.

§ 101. 1. Przy wymianie wałców należy stosować urządzenia mechaniczne do transportu pionowego i poziomego, jak np. przesuwalne wciągarki łańcuchowe.

2. Przed przystąpieniem do wymiany wałców przy pomocy urządzeń wciągarkowych stan techniczny tych urządzeń, a w szczególności stan łańcuchów i sposób ich zawieszania powinien być sprawdzony przez kierownika technicznego zakładu lub wyznaczonego przez niego pracownika.

§ 102. Ręczne przenoszenie wałców młyńskich jest zabronione. Do poziomego transportu wałców należy używać specjalnych wózków na kołach ogumionych.

§ 103. Zapasowe walce znajdujące się w zakładzie powinny być ułożone bezpiecznie w sposób nie utrudniający przejścia.

§ 104. W miarę możliwości przy kamieniach młyńskich należy stosować napęd elektryczny lub napęd bezpośredni od silnika elektrycznego, pozwalający na całkowite wyłączenie bieguna z ruchu bez zatrzymania głównej pedni.

§ 105. Obudowa złożenia kamieni (lubia) powinna być szczelna.

§ 106. Jeżeli złożenie kamieni młyńskich ustawione jest na pomoście, odległość od podłogi do belki nośnej pomostu powinna być nie mniejsza niż 2,2 m.

§ 107. Kamień młyński — biegun powinien być osadzony centrycznie na wrzecionie oraz dokładnie wyważony.

§ 108. Obręcze powinny mocno opasywać kamienie; ich ogólna szerokość powinna wynosić przynajmniej $\frac{2}{3}$ wysokości kamienia, a grubość — nie mniej niż 5 mm.

§ 109. 1. Zabrania się uruchamiania kamieni pękniętych.

2. Szybkość obwodowa bieguna nie powinna przekraczać:

- 1) 10 m/sek dla kamieni naturalnych,
- 2) 12 m/sek dla kamieni sztucznych.

§ 110. 1. Zdejmowanie kamienia z wrzeciona powinno się odbywać przy pomocy żurawia.

2. Sruba żurawia służąca do podnoszenia i opuszczania kamienia powinna posiadać zabezpieczenie zapobiegające spadnięciu nakrętki.

§ 111. Pracownik zatrudniony przy nakuwaniu kamieni powinien wykonywać tę czynność w okularach i rękawicach ochronnych.

§ 112. W miarę technicznych możliwości przy odsiewaczach płaskich i sortownicach należy stosować indywidualny napęd elektryczny.

§ 113. Wirujące ciężary zamachowe odsiewaczy płaskich powinny być osłonięte.

§ 114. W nowo budowanych młynach przejścia między odsiewaczami a ścianą powinny mieć szerokość co najmniej 1,20 m.

§ 115. Ramy odsiewaczy powinny przylegać szczelnie i nie powodować wydzielania się pyłu.

§ 116. Odsiewacz płaski powinien być dokładnie wyważony.

§ 117. Zabrania się oczyszczania szmatami lub czyścikiem skrzyń odsiewaczy płaskich znajdujących się w ruchu. Do tego celu należy używać szczotek z krótkim trzonkiem.

§ 118. Prażarki ogniowe i parowe powinny znajdować się w oddzielnym pomieszczeniu i odpowiadać wymaganiom stawianym dla pomieszczeń kotłów niskiego ciśnienia. W pomieszczeniu prażarek powinna znajdować się instrukcja obsługi tych urządzeń.

§ 119. 1. Nastawiania dozowników wolno dokonywać tylko podczas ich postoju.

2. Kłapy kontrolne dozowników powinny być stale zamknięte.

3. Z otworów kontrolnych dozowników będących w ruchu nie wolno pobierać prób surowców ani wyjmować znajdujących się tam ciał obcych (papierów, sznurków itp.).

Rozdział VII.

Urządzenia transportowe.

Dźwigi towarowe.

§ 120. 1. Drzwi przy szybie dźwigu powinny zamykać się automatycznie i posiadać wysokość co najmniej 2 m.

2. Szyb dźwigu powinien być obudowany na całej wysokości.

3. Szczelina pomiędzy pomostem dźwigu a podłogą nie powinna być szersza niż 3 cm.

§ 121. Natężenie oświetlenia miejsc załadunku i wylądunku przy dźwigu powinno być nie mniejsze niż 30 lx przy oświetleniu żarówkowym i 50 lx przy oświetleniu fluorescencyjnym.

§ 122. Dźwig powinien posiadać urządzenie automatycznie zatrzymujące pomost dźwigu w razie urwania się cięgna.

§ 123. 1. Zakłady pracy posiadające dźwigi towarowe nie podlegające kontroli organów dozoru technicznego powinny wyznaczyć pracownika odpowiedzialnego za stan dźwigów.

2. Techniczna kontrola z badaniem wytrzymałości cięgien, części nośnych i hamulców powinna być przeprowadzana nie rzadziej niż raz na kwartał, a stwierdzone braki i usterki powinny być odnotowane w książce kontroli i niezwłocznie usunięte.

Przenośniki.

§ 124. Zabrania się wygarniania ręką zboża i produktów z przenośników. Do tego celu należy używać pomocniczych narzędzi.

§ 125. Zabronione jest instalowanie dwóch lub więcej oddzielnych przenośników kubelkowych na wspólnym wale napędowym.

§ 126. Przenośniki grawitacyjne, jak np. ześlizgi i pochylne workowe, służące do opuszczania napełnionych worków, powinny posiadać krawężniki o wysokości 0,15 m zapobiegające spadnięciu worka w czasie przesuwania się po pochylni.

§ 127. Zabronione jest umieszczanie pochylni workowej nad drzwiami oraz nad przejściami.

§ 128. 1. Szybkość końcowa ładunku przesuwanego po pochylni przy odbiorze ręcznym nie powinna przekraczać 0,75 m/sek, a przy mechanicznym — 1,5 m/sek.

2. Dla zmniejszenia szybkości opadającego worka należy stosować urządzenia hamujące bądź też na końcu pochylni umieścić platformę hamulcową.

3. Otwory w podłodze przy pochylniach należy niezwłocznie po skończonej pracy przykryć zastawami podłogowymi bądź też przy otworze ustawić barierę ochronną.

§ 129. Przenośniki powietrzne przeznaczone do wylądowania zboża ze statków i barek powinny być poddawane niezależnie od kontroli okresowych dodatkowo kontroli po każdej burzy, wichrze lub sztormie.

§ 130. Stan instalacji elektrycznej przy łopacie mechanicznej powinien być codziennie kontrolowany, a stwierdzone uszkodzenia niezwłocznie usunięte.

§ 131. 1. Rury spadowe przeznaczone do grawitacyjnego transportu zboża i innych produktów powinny być szczelne i szczelnie przylegać na złączach.

2. Otwory kontrolne przy rurach spadowych powinny być przykryte szczelnie zamykanymi pokrywami.

Rozdział VIII.

Przepisy końcowe.

§ 132. Kierownicy zespołów lub samodzielnych zakładów obowiązani są:

- 1) zapoznać wszystkich pracowników z treścią niniejszego rozporządzenia,
- 2) opracować w ramach niniejszego rozporządzenia szczegółową instrukcję dotyczącą bezpiecznej obsługi urządzeń technicznych oraz ważniejszych czynności wykonywanych w zakładzie.

§ 133. Dla istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zakładów odracza się stosowanie następujących przepisów:

- 1) na okres 2 lat:
  - a) § 2 ust. 2, § 6, § 15 ust. 1, § 20 ust. 2, § 21 ust. 1, § 36 i § 55 — w stosunku do wszystkich zakładów,
  - b) § 106 — w stosunku do młynów gospodarczych;
- 2) na okres 3 lat:
  - a) §§ 22, 23, 24 i 37 — w stosunku do wszystkich zakładów,
  - b) §§ 62 i 73 ust. 1 w stosunku do młynów gospodarczych oraz wytwórni pasz o wydajności do 4 ton na godzinę.

§ 134. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu: *F. Pisula*

Minister Rolnictwa: w z. *St. Gucwa*

Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości:

A. Żebrowski